

Motion till riksdagen

1989/90:Ju722

av Stig Gustafsson m.fl. (s)

Advokatsamfundets disciplinnämnd

Sedan 1948 har advokatsamfundet stadgar som fastställs av regeringen. Tillsynen över advokatväsendet utövas av styrelsen. En väsentlig del av tillsynen hänför sig till den disciplinära verksamheten.

När en anmälan mot en advokat görs hos advokatsamfundet eller annars fråga om åtgärd mot en advokat uppkommer, är det i första hand styrelsen som tar upp ärendet. Om styrelsen finner att en disciplinär åtgärd – utslutning ur samfundet, varning, straffavgift och erinran – inte är påkallad, får styrelsen avgöra ärendet. I annat fall skall ärendet hänskjutas till samfundets disciplinnämnd. Även justitiekanslern (JK) har befogenheter att hos styrelsen påkalla åtgärd mot en advokat. Disciplinnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och sju andra ledamöter. Ordförande, vice ordförande och fem av ledamöterna är advokater medan två ledamöter sedan 1982 är offentliga representanter utsedda av regeringen.

Rubriker i pressen som "Kändisadvokat smugglar brev ur häktet", "Advokaten skrev själv testamentet", "Advokat åsidosätter sina plikter som bouppteckningsförrättare" osv. visar att det inte alltid står rätt till hos advokaterna.

Vi vill emellertid i detta sammanhang framhålla att det stora flertalet advokater följer gällande regler och iakttar god advokatsed. Den centrala ställning som advokaterna har inom rättssystemet och det förhållandet att deras betydelse på senare år har stärkts i olika avseenden, bl.a. på rättshjälpsområdet och när det gäller konkursförvaltning innebär dock att allmänheten har anledning att ställa mycket höga krav på utövare av advokatyrket. Det är symptomatiskt att advokatsamfundet i sitt rättssäkerhetsprogram ägnar betydande utrymme åt "det minskade förtroendet" för domstolarna och myndigheterna men inte med en mening diskuterar förtroendet för advokaterna.

Mot bakgrund av att titeln "advokat" är lagligt skyddad och att advokater har en offentligrättslig ställning kan och skall höga krav ställas på deras yrkesutövning. Det kan därför inte accepteras att medlemmar av en av samhället på detta sätt skyddad yrkesgrupp vid uppenbara övertramp skall få behålla och använda sig av advokattiteln.

Mot bakgrund av bl.a. inträffade händelser och den allmänna diskussion som har förts är det enligt vår mening synnerligen angeläget att disciplinnämndens sammansättning ändras för att allmänhetens och myndigheternas tilltro till advokaternas yrkesutövning skall bestå. Visserligen genomfördes

1982 den ändringen av disciplinnämnden att till denna knöts två s.k. offentliga representanter. Redan när denna ändring gjordes anförde justitieminister Petri i prop. 1981/82:57 bl.a. följande:

Mot. 1989/90
Ju722

Det torde inte råda någon tvekan om att den organiserade och ekonomiska brottsligheten i viss utsträckning bedrivs med hjälp av rådgivning och vägledning av olika experter, däribland jurister.

Han anförde vidare:

Advokatkåren har en central ställning i samhället och det är av stor vikt att både allmänheten och myndigheterna har tilltro till advokaternas yrkesutövning. Som jag senare skall återkomma till finns det visserligen all anledning att hysa förtroende för det sätt på vilket advokatsamfundet utövar tillsyn över sina medlemmar. Trots detta finns det bl.a. mot bakgrund av den allmänna diskussion som har förts skäl att överväga behovet av åtgärder för att ytterligare motverka att advokater, som i sin yrkesutövning på olika sätt kan komma i kontakt med organiserad och ekonomisk brottslighet, medvetet eller omedvetet underlättar sådan brottslighet.

Detta uttalande har alltså sin giltighet. Man kan bara beklaga att den reform som 1982 företogs blev en halvmesyr, dvs. advokatsamfundets stadgar ändrades endast på det sättet att två offentliga representanter tillfördes disciplinnämnden. Nämndens avgöranden innefattar inte sällan etiska bedömningar där det kan ha ett särskilt värde att lekmannasympunkter förs fram.

Av nu anförda skäl anser vi att disciplinnämndens sammansättning bör förändras på så sätt att majoriteten av ledamöterna skall vara offentliga representanter samt att som ordförande utses en högt kvalificerad domare. Samhällsrepresentanterna och ordföranden skall utses av regeringen.

Här kan även en jämförelse göras med förhållandena i Danmark. Det danska advokatsamfundets disciplinnämnd (advokatnämnden) består av en ordförande och två vice ordförande vilka samtliga skall vara domare samt av ytterligare 15 ledamöter. Av dessa utses sex, som inte får vara advokater, av justitieministern medan nio väljs bland medlemmarna i det danska advokatsamfundet. De sex lekmännen skall representera det allmänna och särskilt säkra samfundets intressen i förbindelse med handläggningen av advokatnämndens uppgifter, bl.a. fastläggandet av hur advokater skall uppfylla kravet på att handla i överensstämmelse med god advokatsed.

Denna ordning existerar i Danmark sedan 1982 och det kan framhållas att det danska advokatsamfundet från början ställde sig bakom sammansättningen av nämnden.

Vi anser det naturligt att man ser över de regler som gäller för advokater i detta hänseende på samma sätt som redan har skett när det t.ex. gäller revisorer. Det kan också nämnas att det finns andra yrkeskårer som har liknande nämnder. Vi tänker här på hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd och presens opinionsnämnd.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motio-

nen anförts om behovet av lagändringar vad gäller advokatverksamhet.

Mot. 1989/90
Ju722

Stockholm den 25 januari 1990

Stig Gustafsson (s)

Gertrud Sigurdsen (s)

Oskar Lindkvist (s)

